

בחינת הקליף אצילה על כנות שונות 2010

שוקי קנוניץ וניצן רוטמן (שה"מ)

זמיר עשור (מו"פ צפון)

אריק וולך (חוות המטעים)

תקציר

מקורה של המנדרינה אצילה באיטליה, משם יובאה לארץ ושחררה לבחינה בחלקות הניסוי. מדובר בעץ קוצני מאוד ויובינלי, אשר מתקשה להיכנס לניבה בשנים הראשונות והשנה הניב לראשונה יבול ראשון.

הפרי עצמו היה מחוספס ובאיכות ירודה מבחינה חיצונית. פירות רבים נפגעו מהקוצים הארוכים של העץ ונרקבו, אך טעמו היה טוב בעת הקטיפה (סוף דצמבר).

חומרים ושיטות

חלקת הקליף אצילה ניטעה בשנת 2004 כחלק מפרויקט הזנים והכנות של מו"פ צפון בחוות החולה. מרווחי הנטיעה הם 3X5 מ' (סה"כ 67 עצים לדונם).

הניסוי בוחן את הקליף אצילה על הכנות 812, חושחש, וולקה-מריאנה וטרוייר ב-5 חזרות בנות 4 עצים (סה"כ 20 עצים בכל צירוף) הפזורות באקראי.

במהלך קטיפת הפרי נאספו הממצאים הבאים:

1. משקל הפרי לעץ
2. מספר הפירות לעץ
3. משקל פרי ממוצע
4. התפלגות גדלים
5. בדיקות איכות: % מיץ, TSS, חומצה ויחס הבשלה (מעבדת השירות של בית האריזה "קרני גליל-גולן).

תוצאות

קטיפ

קטיפ הפרי בחלקה התבצע השנה ב-17 במרץ 2011. במהלך הקטיפ נשקל הפרי בכל חזרה, נספרו הפירות וחושב משקל הפרי הממוצע בכל חזרה (משקל / מספר פירות). על הכנה 812, שהושלמה בשנת 2007, לא התקבלו יבולים.

טבלה 1: היבול לעץ ולדונם (ק"ג), מספר הפירות ומשקל הפרי הממוצע בקליף אצילה, חוות החולה 2009/10

כנה	יבול לעץ (ק"ג)		יבול לדונם (ק"ג)		פירות לעץ (יח)		משקל פרי (ג)	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
וולקה	13.2	13.3	884	888.4	73	67.3	188	196
חושחש	12.4	12.9	831	861.2	74.2	72.7	169	182
טרוייר	10.7	6.2	717	413.2	51.8	36.0	207	173

ל.מ. ל.מ. ל.מ. ל.מ. ל.מ. ל.מ. ל.מ. ל.מ.
מבחן תחום מרובה רמת מובהקות 0.05

טבלה 1 משקפת את היבולים שהתקבלו בחלקה בשנים 2009-2010. ניתן לראות כי מדובר ביבולים נמוכים מאוד, שנעו בין 888 ק"ג לדונם על הכנה וולקה ועד 413 ק"ג בכנה טרוייר. מספר הפירות היה נמוך ובזמן הקטיפ שהתעכב בשל התארכות עונת הגשמים, היה חלק גדול מן הפרי רקוב וחלקו אף הספיק לנשור. משקל הפרי הממוצע מצביע על הבדלים מובהקים בין הכנה וולקה מריאנה, אשר תרמה למשקל הפרי הגבוה ביותר (196 ג') לעומת 173 ג' בכנה טרוייר.

התפלגות גודל הפרי

במהלך הקטיפ נלקחה דגימה של 100 פירות לחזרה לבדיקת התפלגות גודל הפרי על פי הקטרים המקובלים לייצוא קליפים. כל הפירות בדגימה נמדדו ובוצעה שקילה של חלק מהדגימות על פי הגדלים השונים.

טבלה 2: משקל הפרי לעץ והתפלגותו לגדלים השונים בזן אצילה, חוות החולה 2010

משקל פרי גדול לד' 60 ומעלה	משקל פרי גדול לעץ 60 ומעלה	התפלגות גודל (ק"ג)				כנה
		>70	60-70	50-60	50>	
874	13.0	11.3	1.8	0.0	0.0	וולקה
933	13.9	11.7	2.2	0.0	0.0	חושחש
423	6.3	4.0	2.3	0.0	0.0	טרוייר

בטבלה 2 ניתן ללמוד על התפלגות גודל הפרי במנדרנה אצילה. בגלל מיעוט היבולים, עיקר הפרי היה גדול ועל קוטר של 60 מ"מ. כאשר משקל הפרי הגדול לדונם היה גבוה יותר בכנות וולקה וחושחש, שם הוא עמד על 874-933 ק"ג לדונם לעומת 423 ק"ג בלבד בכנה טרוייר.

בדיקות איכות פרי

במהלך הקטיפ נלקחה מכל חזרה דגימה לבדיקות איכות הפרי על פי מדדים מסחריים של אחוזי מיץ, סוכר וחומצה ומספר זרעים. הבדיקה נערכה במעבדת השירות של בית האריזה "קרני-גליל גולן" באזור התעשייה צח"ר.

טבלה 3. בדיקת % מיץ, TSS, חומצה, זרעים ויחס הבשלה בקליף אצילה, חוות החולה 2010

זרעים לפרי יח'	יחס הבשלה סוכר/חומצה	חומצה %	כ.מ.מ %	מיץ %	כנה
5.0	16.8	0.78	13.0	אב 52.5	וולקה
	16.4	0.79	12.9	ב 49.3	חושחש
7.5	15.4	0.83	12.7	א 54.3	טרוייר
	ל.מ	ל.מ	ל.מ		

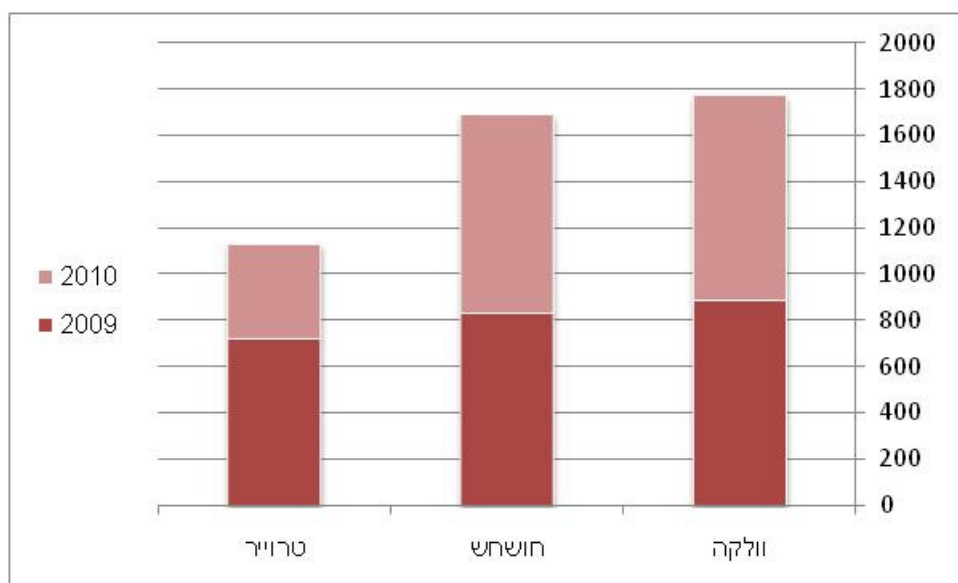
מבחן תחום מרובה רמת מובהקות 0.05

ניתוח תוצאות בדיקות האיכות מראה הבדלים מובהקים באחוזי המיץ בפרי, כאשר בצירוף על כנת הטרוייר הם גבוהים (54.3%) בצורה מובהקת מכנת החושחש (49.3%). אחוזי הכ.מ.מ בפרי דומים, אך ברמת החומצה ניתן לראות כי כנת הטרוייר תרמה במקצת להעלאת רמת החומצה בפרי (לא מובהק), שעומד בה על 0.83% לעומת 0.78% בוולקה ו-0.79% בחושחש.

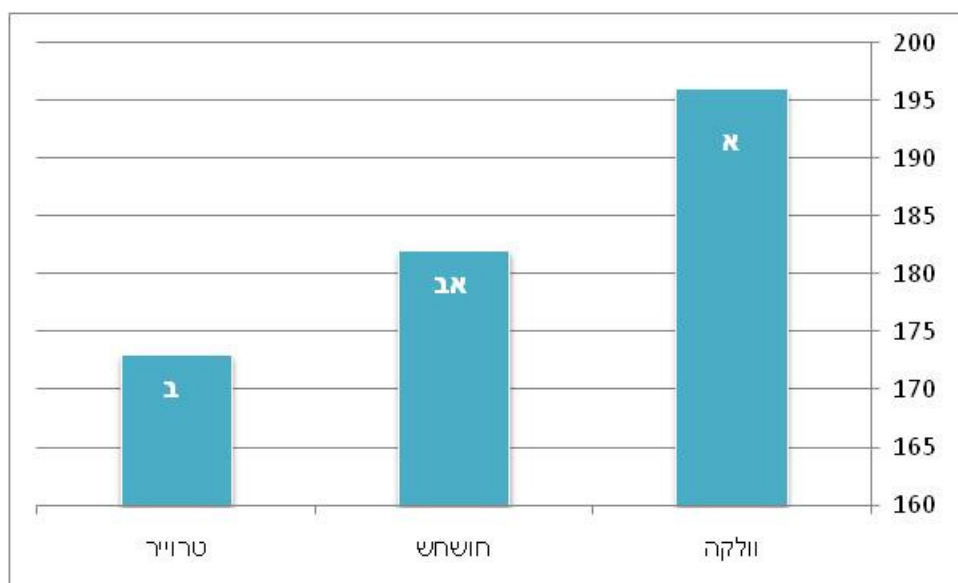
מסקנות ודיון

מתוצאות השנתיים הראשונה לקטיף קשה לעמוד על טיבה של המנדרינה אצילה, בעיקר לאור הדיווחים כי מדובר במנדרינה בעל איכות טובה. עם זאת ראוי לציין כי מדובר בקליף המתקשה להיכנס לניבה (גם לאחר חיגורים), העץ קוצני בצורה יוצאת דופן ומראה הפרי מחוספס ואינו מרשים. אמנם מדובר בפרי בעל טעם טוב, אולם עונת הקטיף (דצמבר-ינואר) היא בעייתית בגלל הצורך להתמודד בשווקים מול מנדרינות איכותיות מכל אגן הים התיכון. לאור עובדות אלו הוחלט השנה לסיים את הניסוי בקליף זה ולעקרו במהלך אביב 2011.

נספח

איור 1: היבול המצטבר לדונם במנדרינה אצילה בשנים 2009/10, חוות המטעים

איור 2 : משקל הפרי הממוצע בקליף אצילה. חוות המטעים 2010